

Visoki predstavnik nametnuo paket zakona za stimulaciju ekonomske reforme u BiH

Visoki predstavnik, Wolfgang Petritsch, je danas nametnuo obiman paket zakona i amandmana kako bi osigurao da Bosna i Hercegovina odrzi dinamiku ekonomske reforme koja je od vitalnog znacaja za dobrobit i sigurnost svih gradjana.

Zastoj u vladinim aktivnostima nakon odrzavanja izbora u Bosni i Hercegovini i urgentnost ekonomske reforme primorali su Visokog predstavnika da odlucno djeluje i nametne pomenute zakone i amandmane. Konsistentni pravni okvir koji se temelji na kriterijima trzisne ekonomije i evropskoj praksi uputit ce pozitivan signal stranim i domacim investitorima i privrednicima.

Zakonima i amandmanima su ispostovani davno definirani rokovi i kriteriji za prijem BiH u Vijece Evrope, u cilju konacne integracije ove zemlje u evropske strukture. Njima se takodje ispunjavaju zahtjevi medjunarodnih finansijskih institucija koje djeluju u Bosni i Hercegovini i osigurava se dalje medjunarodno finansiranje.

Ukidanje zavoda za platni prometVijece za implementaciju mira je na sastanku odrzanom 1998. godine u Madridu pozvalo na ukidanje zavoda za platni promet, i taj poziv je Vijece ponovilo na sastanku u maju u Briselu ove godine. Zavodi za platni promet vrse finansijske transakcije u BiH na isuvise komplikovan i netransparentan nacin, cime se odvracajucu potencijalni investitori. Njihovo ukidanje takodje predstavlja ispunjenje jednog od zahtjeva postavljenih u "Smjernicama Evropske unije". Ispunjenje tog zahtjeva predstavlja uvjet za izradu studije izvodljivosti Sporazuma o stabilizaciji i udruzivanju izmedju Bosne i Hercegovine i Evropske unije. Na kraju, ukidanje zavoda za platni promet predstavlja i jednu od

mjera koje Bosna i Hercegovina mora preduzeti da bi se kvalificirala za članstvo u Vijecu Evrope.

Mecunarodna savjetodavna grupa za zavode za platni promet i transformaciju platnog sistema, kojom predsjedava Agencija Sjedinjenih Americkih Drzava za medjunarodni razvoj (USAID), a u cijem sastavu takodje djeluje Ministarstvo finansija SAD-a, Svjetska banka, Medjunarodni monetarni fond (MMF), Evropska unija, Ured za carinsku i fiskalnu pomoc (CAFAO) i Ured Visokog predstavnika, u procesu ukidanja zavoda za platni promet su tijesno suradjivali sa bh. organima vlasti. Medjutim, ostalo je nerijeseno pitanje odredjenih zakonskih propisa koji su neophodni za neometanu tranziciju unutar odgovarajuceg zakonskog okvira, kao i za uspostavu djelotvornog bankovnog sektora. Na zahtjev Medjunarodne savjetodavne grupe, Visoki predstavnik je odlucio da nametne te zakone i amandmane koji su nedostajali:

- **RS Zakon o platnom prometu**, koji regulira prava i obaveze svih ucesnika u platnom sistemu.
- **RS Zakon o unutrasnjem platnom sistemu**, koji regulira unutrasnje poslovanje u okviru platnog sistema i definira bitna pitanja rukovodjenja i menadzmenta.
- **RS Zakon o finansijskom poslovanju**, kojim se uspostavlja jasna pravna osnova za platni promet preduzeca u RS.
- **Amandmani na tri federalna Zakona o privatizaciji** (Zakona o potrazivanjima u postupku privatizacije po osnovu razlike primanja korisnika prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, Zakona o utvrdjivanju i raalizaciji potraživanja gradjana u postupku privatizacije i Zakona o privatizaciji preduzeca), kojim se obaveze zavoda za platni promet u oblasti privatizacije prenose na Agenciju za privatizaciju u Federaciji.
- **Amandmani na federalni Zakon o porezu na dohodak**, kojim se Poreskoj upravi daju veca ovlastenja u pogledu naplate poreza sto ce ojacati budzet u kantonima i opcinama.

- **Amandmani na federalni Zakon o doprinosima**, kojim se jacaju ovlastenja Poreske uprave u pogledu naplate doprinosa za socijalna osiguranja, te poboljsava finansijska situacija socijalnih osiguranja.

RS Zakon o platnom prometu je sredinom oktobra bio na dnevnom redu Narodne skupstine RS-a, ali je skinut iz tehnickih razloga i od tada na dnevni red nije nikad vracen. Pocetkom novembra je RS Ministarstvo finansija finaliziralo RS zakone o unutrasnjem platnom sistemu i o finansijskom poslovanju, ali zbog izbora, Vlada i Narodna skupstina RS-a nisu imali priliku da iste i usvoje. Isto tako, federalno Ministarstvo finansija nije Vladi na vrijeme dostavilo amandmane na federalni Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima. Reakcija na urgenciju Prvog zamjenika Visokog predstavnika, Ralpa Johnsona, u vezi ta dva zakona iz mjeseca oktobra je izostala. Na kraju, potreba za izmjenama i dopunama tri federalna zakona o privatizaciji, koje su cisto tehnicke prirode, pojavila se nakon sto su se aktivnosti Vlade i Parlamenta smanjile zbog izbora.

Ovi zakoni i amandmani upotpunjuju pravni okvir transformacije zavoda za platni promet. Novi platni sistem, koji ce se odvijati preko komercijalnih banaka, pocinje 5. januara 2001. godine. Bitno je da sve organizacije i preduzeca otvore bankovne racune kako bi bile u mogucnosti da od tog datuma vrse platni promet. Organizacije i preduzeca ce takodje biti odgovorni da sami pripremaju i uplacaju porez, a poreske uprave ce vrsiti kontrolu i naplatu poreza.

Carine

Amandmani na Zakon o carinskoj politici Bosne i Hercegovine ce dopuniti carinske propise Bosne i Hercegovine kako bi se ovi propisi uskladili sa postojećim carinskim politikama i procedurama Evropske unije i kako bi se na taj nacin olaksala trgovina izmedju Bosne i Hercegovine i EU. Amandmani ce takodje olaksati izbjeglicama da se vrate u BiH, a da prilikom povratka ne moraju platiti carinu za svoje licne stvari, i da

na granici ne moraju pokazati detaljnu listu svojih stvari koju su prije toga odobrili zvannicnici u konzulatima BiH. Ova mjera bi trebala pomoci povratak u BiH sto je jedan od OHR-ovih prioriteta. Uz to, ovim amandmanima se takodje zatvara broj bescarinskih prodavnica koje se nalaze na granicnim prijelazima, kako bi se sprijecilo krijumcarenje roba i poboljsalo ubiranje prihoda. Kontinuirana reforma carinskog sistema je takodje jedan od zahtjeva koje je u svojoj Briselskoj deklaraciji u maju ove godine definiralo Vijece za implementaciju mira.

MMF, Svjetska banka i CAFAO su vise od godinu dana pozivali organe vlasti u BiH da konacno usvoje ove amandmane, ali su amandmani naizmjenicno isli od Vijeca ministara BiH do Parlamenta BiH i nazad, te na kraju ipak nisu usvojeni. Na kraju, ove medjunarodne organizacije su od Visokog predstavnika zatrazile da nametne amandmane.

Zaposljavanje

Zakon o zaposljavanju u Federaciji i socijalnoj sigurnosti nezaposlenih osoba BiH predstavlja dio paketa ciji je cilj da zakone o radu BiH uskladi sa praksom evropskih trzisnih ekonomija. Ovim Zakonom se uspostavljaju odgovarajuce pravne osnove za Zavod za zaposljavanje u Federaciji BiH i rjesavaju problemi neefikasnosti i netransparentnosti u okviru sistema naknada za nezaposlenost. U oblasti zakona o radu i socijalnoj zastiti ovaj Zakon predstavlja posljednji zahtjev koje je BiH trebala ispuniti kako bi mogla dobiti kredit Svjetske banke za prilagodjavanje sektora socijalne zastite u iznosu od 20 miliona americkih dolara. Kao i u slucaju drugih, danas nametnutih, zakona i amandmana, Vijece za implementaciju mira je pozvalo na sveobuhvatnu reformu zakonodavstava koje regulise oblast rada u Bosni i Hercegovini.

O Zakonu za zaposljavanje u Federaciji BiH se dvije godine razgovoralo sa Ministarstvom rada, medjutim prijedlog Zakona je polovinom oktobra, nakon zestoke rasprave, povucen sa dnevnog reda Predstavnickog doma Federacije BiH i nije ponovno

dostavljen na razmatranje zbog održavanja izbora.

Zakon o sredstvima Zavoda za zapošljavanje Bosne i Hercegovine omogućava prijenos sredstava sa bivseg Zavoda za zapošljavanje Socijalističke Republike Bosne i Hercegovine na Zavod za zapošljavanje Federacije BiH i na kantonalne službe za zapošljavanje u cilju propisnog izvršavanja njihovih nadležnosti i održavanja zavoda za zapošljavanje na državnom nivou.

Danasnji set zakona predstavlja još jedan korak naprijed u procesu provođenja ekonomske reforme u BiH. OHR i njegovi partneri iz međunarodne zajednice će i dalje raditi na provođenju ekonomske reforme, jer Bosna i Hercegovina mora hitno postati ekonomski samoodrživa zemlja. Povoljna poslovna klima i odgovarajući pravni okvir imaju sustinski značaj za ostvarivanje tog cilja.

Medjutim, građani BiH će živjeti u ekonomsko prosperitetnoj državi samo ukoliko i oni i njihove političke vodje podrže provođenje ovih reformi i izgrade stabilnu tržišnu ekonomiju zasnovanu na vladavini zakona. Ekonomska tranzicija je veliki izazov. Ali isto tako predstavlja pitanje koje građani Bosne i Hercegovine mogu i moraju rješavati ukoliko žele za sebe i svoju djecu osigurati stabilnu i sigurnu budućnost.

Visoki predstavnik je danas također donio Odluku kojom na tri mjeseca produžava svoju Odluku od 27. aprila 2000. godine o zabrani dodjele imovine u državnom vlasništvu, a posebno zemljišta u državnom vlasništvu. Odluka od 27. aprila 2000.godine bi inače istekla 31. decembra, a sad će ostati na snazi do 30. marta 2001. godine.